

Vårbokslut överförmyndarnämnden, 2019

Verksamhet

Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt föräldrabalken, lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn och vad som i övrigt i lag eller annan författning åligger överförmyndarnämnd.

Överförmyndarnämndens huvuduppdrag framgår i överförmyndarnämndens reglemente, som är beslutad av kommunfullmäktige. Överförmyndarnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, de föreskrifter som kan finna i lag eller annan författning samt bestämmelserna i reglemente.

Överförmyndarnämndens verksamhet är en kommunal och obligatorisk tillsynsmyndighet.

Huvudsaklig verksamhet

Överförmyndaren ska skydda underåriga och vuxna, som helt eller delvis saknar beslutskompetens, från rättsförluster. Alingsås kommun har en överförmyndarnämnd med uppgift att förvalta denna kommunala funktion.

Kommunens överförmyndare är en tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över ställföreträdares verksamhet i kommunen. Överförmyndarens huvudsakliga uppgifter är:

- att utreda och ta ställning till behovet av god man i enskilda fall.
- att rekrytera, utbilda och föreslå ställföreträdare.
- att utöva tillsyn över ställföreträdare i kommunen genom att granska och utöva tillsyn av årsräkningar och årsredogörelser samt att besluta om arvode till ställföreträdarna.
- att utreda klagomål och genomföra byten av ställföreträdare vid behov.
- att serva ställföreträdares verksamhet genom rådgivning.
- att besluta om beviljande eller avslag gällande samtycke där lagstiftningen så kräver, exempelvis vid arvsifte och försäljning av fastighet.

Överförmyndarnämnden i Alingsås har idag tre handläggare som hanterar tillsyn för nämndens räkning. Vad avser det huvudsakliga uppdraget fortlöper verksamheten enligt plan. Arbete med att granska årsräkningar pågår för fullt och per 2019-04-30 är 49% redan granskade. Arbete ligger därmed för första gången på flera år i fas och fortgår enligt plan och beräknas i dagsläget kunna genomföras senast september.

Länsstyrelsen har gjort årlig tillsyn i Alingsås i början av april 2019. I tillsynen riktas återigen kritik till Alingsås kommun för brister i ärendehantering och myndighetsutövning, samt att överförmyndarnämnden inte fullgjort skyldighet att lämna statistikuppgifter till Länsstyrelsen. Det är brister som kvarstår sedan 2018 års tillsyn, fastän vissa förbättringar kunde konstateras.

Verksamheten behöver säkerställa rutiner, samt att komma ifatt med att säkerställa och granska alla akter och pågående ärenden. Det behövs en total genomgång av alla pågående ärenden för att säkerställa att det finns korrekta beslut i alla ärenden och inte saknas något beslutsunderlag i akter, samt gallra avslutade ärenden i

kommunledningskontorets närarkiv. Detta är delar av myndighetsutövning som har fått nedprioriteras under tidigare år, när det var stort tillflöde av nya ärenden.

Några omvärldsfaktorer som särskilt ska påverka nämndens verksamhet under perioden har inte kunnat identifieras. Statskontoret har granskat Länsstyrelsens tillsyn över överförmyndarverksamheten och har lyft fram ett antal punkter på förbättringsförslag för att Länsstyrelsen ska ha likvärdig tillsyn i hela landet. Det är i dagsläget oklart hur dessa förslag kommer att påverka Överförmyndarnämndens verksamhet i Alingsås.

Utveckling under 2010 –talet har varit att antal ställföreträdare i Alingsås har ökat kraftigt från 353 st 2013 till 507 st 2018.

Ställföreträdarskap	2018-12-30	2019-04-30	
Förvaltare vuxna	295	301	+ 6
Gode män vuxna	47	53	+ 6
Legala förmyndare	118	116	- 2
Förordnat förmyndare	22	24	+ 2
Ensamkommande barn	25	11	-14
Totalt	507	505	- 2

Antal ärenden är i princip oförändrat på totalen från årsskiftet 2019-04-30. Antalet ensamkommande barn har minskat med 14 st, samtidigt som antalet förvaltare har ökat med 6 st och godemän vuxna har ökat med 6 st. Detta följer förväntad trend.

I genomförd risk- och konsekvensanalys kvarstår därmed de risker som framkommit med att upprätthålla rättssäkerhet inom nämndens verksamhet och krav på ekonomisk effektivisering, samt den kritik som Länsstyrelsen återigen givit kommunen med nuvarande handläggning. I beslutad ram för 2020 ska överförmyndarnämndens verksamhet minska med 928 tkr dvs en minskning med 17%. Det finns i dagsläget inga indikatorer på att kostnader för arvode ska minska, utan prognosen är snarare att kostnaden för arvoden fortsätter att öka. Den möjlighet som kvarstår är då att minska antalet handläggare som utgörs av inhyrd personal från kommunledningskontoret, något som kommer att få stora konsekvenser för hur kommunen kan upprätthålla myndighetsutövning och rättssäkerhet. Det kan eventuellt finnas möjligheter till kommunsamverkan med närliggande kommuner, något som kommer att utredas under året.

Åtagande

Överförmyndarnämnden har två åtaganden antagna i flerårsstrategi 2019-2021.

Arbete pågår med att fullgöra åtaganden.

- ÖFN åtar sig att följa ärendeutveckling och ny lagstiftning rörande ersättning gällande alla former av ställföreträdskap. ●

Kommentar: Arbetet med åtagandet är påbörjat och bedöms genomföras under 2019. Nämnden fattade den 12 februari, § 6, beslut om arvoden och ersättningar till förmyndare, gode män och förvaltare i Alingsås kommun.

- ÖFN åtar sig att ge en ökad service och utbildning avseende godmansuppdrag. ●

Kommentar: Arbetet med åtagandet är påbörjat och bedöms genomföras under 2019. Utbildning av gode män genomförs av extern part. Alla gode män har erbjudits handläggarsstöd på kvällstid gällande hantering av årsräkningar. Totalt har fem informationsträffar anordnats och ett 20-tal godemän har nyttjat denna tjänst. Förhoppningen är att intresset ska öka till nästa år, träffarna har varit uppskattade av gode männen.

Uppdrag

I beslutad flerårsstrategi 2019-2021 för Alingsås kommun har kommunfullmäktige inte riktat något särskilt uppdrag till överförmyndarnämnden, således berörs överförmyndarnämnden endast av de uppdrag som riktas till samtliga nämnder. Följande uppdrag är aktuella för överförmyndarnämnden:

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja. ●

Kommentar: Nämnden arbetar med att verkställa åtaganden och uppdrag, som följs upp i vårbokslut, delårsbokslut och årsbokslut.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar. ●

Kommentar: Nämnden kommer under året att implementera Platina sekretessmodul kring sekretessärenden.

- Samtliga nämnder ges i uppdrag att ta fram en strategi för hur digitala lösningar genom exempelvis artificiell intelligens kan införas i syfte att minska administrationen. ●

Kommentar: Nämnden fortsätter omvärldsbevaka utvecklingen av digitala lösningar att använda sig av i sin verksamhet. Verksamhetssystemet Wärna håller på att uppdateras under våren vilket kommer göra handläggningen mer digitaliserad och effektiv. E-Wärna kommer att startas upp 2019-05-06.

Samtliga nämnder ges i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog. ●

Kommentar: Diskussioner ska påbörjas kring lämpliga former av medborgardialog att använda inom överförmyndarnämndens område. Överförmyndarnämnden har inte arbetat med demokratifrågor, utifrån att överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet och inte bedriver någon verksamhet utöver handläggning av ärenden.

Samtliga uppdrag bedöms kunna slutföras under 2019.

Intern kontroll

Kontrollmoment:

- Hur lång tid det tar från 1 mars tills att samtliga årsräkningar är granskade
- Stickprov av handläggningstid gällande anmälningssärenden

Kontrollmomenten kommer vara genomförda innan året är slut.

Omedelbar åtgärd

Under året ska alla ärenden och ärendeakter gås igenom för att säkerställa att alla akter är fullständiga och det inte saknas några beslut, för att säkerställa myndighetsutövning.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2019	Vårbokslut 2019	Prognos Helår	Avvikelse prognos/budget 2019	Vårbokslut 2018
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	43
Personalkostnader	-2 892	-1 119	-2 875	1 773	-777
Lokalhyror	0	0	0	0	0
Köp av tjänster	-2 100	-722	-2 135	1 378	-665
Övriga kostnader	-474	-33	-436	441	-21
Verksamhetens kostnader	-5 466	-1 874	-5 447	3 592	-1 463
Verksamhetens nettokostnader	-5 466	-1 874	-5 447	3 592	-1 420
Kommunbidrag	5 466	1 822	5 466	-3 644	1 801
Finansnetto	0	0	0	0	0
Årets resultat	0	-52	19	-52	381

Överförmyndarnämndens utfall per april månad är ett underskott om -52 tkr men per helår prognostiseras ett överskott om totalt 19 tkr.

Personalkostnader hos nämnden består främst i arvodering till ställföreträdare. Arvodet till ställföreträdare förväntas vara något högre under första halvåret 2019 för att sedan minska under andra halvåret av 2019. Kostnaderna har minskat i jämförelse med tidigare år då antalet asylsökande minskat kraftigt. Minskningen har fortsatt under 2019 vilket gör att prognosen för personalkostnader är något mindre än budgeterat. Arbete med att granska årsräkningar pågår för fullt och per 2019-04-30 är 49% redan granskade. Därmed har större andel arvode betalats ut till ställföreträdare jämfört med motsvarande period föregående år. Vid vårbokslut 2018 hade 777 tkr betalats ut jämfört med 1119 tkr för 2019.

Posten Köp av tjänst prognostiseras avvika negativt om 35 tkr, detta beror på konsultkostnader för uppdatering av verksamhetssystem samt licenskostnader.

Posten Övriga kostnader prognostiseras avvika positivt om 38 tkr. Nämnden uppdaterar sitt verksamhetssystem, som ett led i nämndens arbete med digital utveckling. Övriga kostnader prognostiseras nyttjas mindre än budgeterat.

Investeringar

Överförmyndarnämnden har inga investeringar

Personal

Överförmyndarnämnden har ingen anställd personal, handläggartjänster och administrativt stöd köps av kommunledningskontoret.

Sammanfattande analys av vårbokslut

Överförmyndarnämnden ser vid vårbokslut ut att vara i balans i enlighet med budget. En säkrare prognos kan ställas när granskning av årsräkningar är genomförd. Antalet ärenden är i princip oförändrat hittills under 2019.

Länsstyrelsen har gjort tillsyn i april 2019 och riktar kritik till Alingsås kommun kring myndighetsutövning. Arbete fortgår under året för att komma ifatt med myndighetsutövning och att gå igenom alla pågående ärenden och dokumentation i akter, samt att avsluta akter och flytta akter från närarkiv till slutarkiv.

Den stora osäkerhetsfaktorn och de risker som framkommer i genomförd risk- och väsentlighetsanalys finns för organisation 2020 -2021 och kring den ramminskning som beslutats för 2020 -2021.